3. Ders: El Sanatları (اَلْفُنُونُ الْيَدَوِيَّةُ) — Hat, Tezhip, Ebru, Çini, Sergi-Atölye Diyalogları ve 2. Ünite Değerlendirmesi

Hat (خُسْنُ الْخَطِّ), tezhip (فَنُّ التَّذْهِيبِ), ebru (فَنُّ الْأَبْرُو), çini (فَنُّ الْخَزَفِ), ahşap ve bakır işlemeciliği kavramlarını Arapça olarak tanır ve betimler. · Sanat sergisi (مَعْرِضُ الْفُنُونِ) ile atölye (وَرْشَةٌ فَنِّيَّةٌ) diyaloglarındaki yer, zaman, refakatçi ve uygulama sırası ögelerini çözümler. · Alın teriyle üretmenin değerini anlatan hikmetli cümleleri (مَنْ لَا يَعْمَلُ لَا يُنْتِجُ ve اَلْعَمَلُ خَيْرٌ مِنَ التَّسَوُّلِ) bağlamına uygun biçimde kullanır.

HATIRLAYALIM

- El emeğiyle üretilen geleneksel sanatlar «اَلْفُنُونُ الْيَدَوِيَّةُ» veya «اَلْأَعْمَالُ الْيَدَوِيَّةُ» olarak adlandırılır; bu iki kelime akılsız çoğul olduğu için haber ve sıfatları tekil müennes (ة) gelir: «اَلْأَعْمَالُ الْيَدَوِيَّةُ مُمْتِعَةٌ وَمُفِيدَةٌ».
- Hat sanatçısına «خَطَّاطٌ», tezhip sanatçısına «مُذَهِّبٌ», atölyeye «وَرْشَةٌ», fırçaya «فُرْشَاةٌ», kamış kaleme «قَلَمُ الْقَصَبِ» ve el emeği ürüne «مِنْ صُنْعِ يَدِي» denir.
- Atölye uygulamalarında «خُذْ» (al), «اُرْسُمْ» (çiz), «لَوِّنْ» (boya), «ضَعْ» (koy) emir fiilleri ile «أَوَّلًا، ثُمَّ، بَعْدَ ذَلِكَ» sıralama bağlaçları kullanılır.

1 EŞLEŞTİRME

Sol sütunda verilen geleneksel Türk-İslam el sanatları ve sanatçı kavramlarını sağ sütundaki Türkçe karşılıklarıyla eşleştiriniz.

c) 1. فَنُّ التَّذْهِيبِ	a) Kamış kalem ve is mürekkebiyle güzel yazı yazan sanatçı
d) 2. النَّقْشُ عَلَى النُّحَاسِ	b) Tezgâhta desenli halı ve kilim dokuma sanatı
b) 3. حِيَاكَةُ السَّجَّادِ	c) Kitap ve levha kenarlarını altın yaldızla bezeme sanatı
a) 4. خَطَّاطٌ	d) Bakır eşyalar üzerine motif işleme zanaatı

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Kültür merkezinin koridorundaki 1 ve 2 numaralı atölye tabelalarında tanıtılan kursların Türkçe karşılıkları hangi seçenekte doğru verilmiştir?

Kültür Merkezi Atölye Tabelaları — اَلْفُنُونُ الْيَدَوِيَّةُ

1. Atölye Tabelası: وَرْشَةُ النَّقْشِ عَلَى الْخَشَبِ

2. Atölye Tabelası: دَوْرَةُ فَنِّ الْخَزَفِ

A) 1: Hüsn-i Hat Atölyesi — 2: Ebru Sanatı Kursu
B) 1: Ahşap Oymacılığı Atölyesi — 2: Çini Sanatı Kursu
C) 1: Bakır İşlemeciliği Kursu — 2: Tezhip Atölyesi
D) 1: Halı Dokuma Atölyesi — 2: Kısa Film Gösterimi

3 KISA CEVAP

Gezi bilgi kartındaki «نَزُورُ مَعْرِضَ الْفُنُونِ الْيَدَوِيَّةِ مَعَ مُعَلِّمِنَا يَوْمَ السَّبْتِ» cümlesinde belirtilen yer, kişi ve

El Sanatları Sergisi Ziyaret Duyurusu

نَزُورُ مَعْرِضَ الْفُنُونِ الْيَدَوِيَّةِ مَعَ مُعَلِّمِنَا يَوْمَ السَّبْتِ

Sorulan Unsurlar: إِلَى أَيْنَ؟ (Yer) · مَعَ مَنْ؟ (Kişi) · مَتَى؟ (Zaman)

Yer: El sanatları sergisi; Kişi: Öğretmenimizle.

4 TABLOYU TAMAMLA

Sanat atölyesi malzeme kartlarında yer alan Arapça tamlamaların Türkçe araç karşılığını ve hangi geleneksel sanat dalında kullanıldığını

1. Malzeme Kartı: قَلَمُ الْقَصَبِ وَالْحِبْرُ
2. Malzeme Kartı: الْفُرْشَاةُ وَحَوْضُ الْمَاءِ
3. Malzeme Kartı: الزَّخْرَفَةُ بِاللَّوْنِ الذَّهَبِيِّ
4. Malzeme Kartı: تَلْوِينُ الْأَطْبَاقِ الطِّينِيَّةِ

Atölye Malzemesi	Türkçe Karşılığı	İlgili Sanat Dalı
1. قَلَمُ الْقَصَبِ وَالْحِبْرُ	Kamış kalem ve mürekkep	Hüsn-i hat (Güzel yazı)
2. الْفُرْشَاةُ وَحَوْضُ الْمَاءِ	Fırça ve su teknesi	Ebru sanatı
3. الزَّخْرَفَةُ بِاللَّوْنِ الذَّهَبِيِّ	Altın rengiyle süsleme	Tezhip sanatı
4. تَلْوِينُ الْأَطْبَاقِ الطِّينِيَّةِ	Toprak tabakları boyama	Çini ve seramik

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

El sanatları, atölye yönergeleri ve ünite ifadeleriyle ilgili cümlelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y kutusunu işaretleyiniz.

	D	Y
«لَوْحَةُ الْأَبْرُو مُلَوَّنَةٌ وَرَائِعَةٌ» cümlesi ‘Ebru tablosu renkli ve harikadır’ anlamında bir isim cümlesidir.	☑	☐
Tezhip sanatıyla uğraşan süsleme ustasına Arapçada «مُخْرِجٌ» (yönetmen) adı verilir.	☐	☑
Atölye uygulamasında öğretmenin söylediği «لَوِّنِ الزَّهْرَةَ» ifadesi ‘Çiçeği boya (renklendir)’ demektir.	☑	☐
«تَتَفَتَّحُ الْأَزْهَارُ فِي الرَّبِيعِ» cümlesi sonbaharda sararan yaprakların döküldüğünü anlatır.	☐	☑
Kendi emeğiyle bir hediye hazırlayan öğrenci bunu «هَذِهِ الْهَدِيَّةُ مِنْ صُنْعِ يَدِي» cümlesiyle ifade eder.	☑	☐

6 BOŞLUK DOLDURMA

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri kutudaki uygun Türkçe kelimelerle tamamlayınız.

kolay | atölye | ebru | koy | sahne

1. Su yüzeyine serpilen boyalarla desen oluşturulan «اَلرَّسْمُ عَلَى الْمَاءِ» ifadesi **ebru** sanatını tanımlar.
2. El sanatları çalışmalarının uygulamalı olarak yapıldığı «وَرْشَةٌ فَنِّيَّةٌ» mekanına sanat **atölye**si denir.
3. «اَلْخَطُّ الْعَرَبِيُّ سَهْلٌ وَجَمِيلٌ» cümlesinde hüsn-i hat sanatının **kolay** ve güzel olduğu belirtilmiştir.
4. Yönerge cümlelerinde kullanılan «ضَعِ الْوَرَقَةَ» emir ifadesi ‘Kâğıdı **koy**’ anlamına gelir.

7 SIRALAMA

Ebru atölyesinde bir öğrencinin tablo yapım aşamalarını anlatan Arapça yönerge cümlelerini oluş sırasına göre 1’den 4’e doğru sıralayınız.

1. أَوَّلًا	2. ثُمَّ	3. بَعْدَ ذَلِكَ	4. أَخِيرًا
خُذِ الْفُرْشَاةَ	اُرْسُمْ عَلَى الْمَاءِ	ضَعِ الْوَرَقَةَ	اِرْفَعِ اللَّوْحَةَ

1 أَوَّلًا خُذِ الْفُرْشَاةَ وَالْأَلْوَانَ الْمَائِيَّةَ (İlk olarak fırçayı ve sulu boyaları al.)

4 وَأَخِيرًا ارْفَعِ الْوَرَقَةَ وَاعْرِضِ اللَّوْحَةَ فِي الْمَعْرِضِ (Son olarak kâğıdı kaldır ve tabloyu sergide sun.)

3 وَبَعْدَ ذَلِكَ ضَعِ الْوَرَقَةَ الْبَيْضَاءَ عَلَى الْحَوْضِ (Ondan sonra beyaz kâğıdı teknenin üzerine yerleştir.)

2 ثُمَّ ارْسُمْ زَهْرَةَ التُّولِيبِ عَلَى الْمَاءِ بِدِقَّةٍ (Ardından suyun üzerine dikkatlice lale çiçeği çiz.)

8 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Sanat merkezinin haftalık etkinlik panosundaki Arapça bilgilere göre aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?

الْمَرْكَزُ الثَّقَافِيُّ	Haftalık Sergi Panosu
يَوْمُ الْأَحَدِ — صُنْعُ الْيَدِ	يَوْمُ السَّبْتِ — ١٠:٠٠ صَبَاحًا
وَرْشَةُ فَنِّ الْأَبْرُو	دَوْرَةُ الْخَطِّ الْعَرَبِيِّ

(A) El sanatları sergisi belediye kültür merkezinde (فِي الْمَرْكَزِ الثَّقَافِيِّ) düzenlenmektedir.

(B) Hüsn-i hat kursu cumartesi günü sabah saat onda (فِي السَّاعَةِ الْعَاشِرَةِ صَبَاحًا) başlamaktadır.

(C) Pazar günü öğleden sonra geleneksel ebru atölyesi (وَرْشَةُ فَنِّ الْأَبْرُو) yapılmaktadır.

(D) Sergideki bütün tablolar dışarıdan satın alınmış olup el yapımı (صُنْعُ الْيَدِ) eser bulunmamaktadır.

9 ÇOKTAN SEÇMELİ

Sergi salonundaki konuşma kartında Selim’in «أَيَّ فَنٍّ يَدَوِيٍّ تُفَضِّلُ يَا عُمَرُ؟» sorusuna Ömer’in verdiği «أُفَضِّلُ فَنَّ الْأَبْرُو لِأَنَّ الرَّسْمَ عَلَى مَاءٍ مُمْتِعٌ» sorusuna Ömer’in verdiği

Selim (Soru): يَا عُمَرُ؟

Ömer (Yanıt): مَاءٍ مُمْتِعٌ

(A) Hat kursuna katılıyorum çünkü kamış kalemle yazı yazmak çok kolaydır.

(B) Çini sanatını seviyorum çünkü renkli tabakları boyamak dinlendiricidir.

(C) Ebru sanatını tercih ederim çünkü su üzerine resim yapmak eğlencelidir.

(D) Tezhip sergisini geziyorum çünkü altın yaldızlı levhalar çok parlaktır.

10 ÇOKTAN SEÇMELİ

Atölye duvarına asılan dört hat levhasından hangisinde «insanın kendi el emeğiyle çalışmasının dilenmekten daha üstün ve

I. Levha	II. Levha
اَلْعَمَلُ خَيْرٌ مِنَ التَّسَوُّلِ	مَا أَجْمَلَ هَذِهِ اللَّوْحَةَ الْفَنِّيَّةَ
III. Levha	**IV. Levha**
يُقَامُ الْمَعْرِضُ فِي الْمَرْكَزِ الثَّقَافِيِّ	تَسْقُطُ أَوْرَاقُ الْأَشْجَارِ فِي الْخَرِيفِ

(A) I. Levha: اَلْعَمَلُ خَيْرٌ مِنَ التَّسَوُّلِ

(B) II. Levha: مَا أَجْمَلَ هَذِهِ اللَّوْحَةَ الْفَنِّيَّةَ

(C) III. Levha: يُقَامُ الْمَعْرِضُ فِي الْمَرْكَزِ الثَّقَافِيِّ

(D) IV. Levha: تَسْقُطُ أَوْرَاقُ الْأَشْجَارِ فِي الْخَرِيفِ

11 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarındaki Arapça kavramların Türkçe karşılıklarını kutulara yazınız. Numaralı harflerle kitap ve hat levhalarını altın yaldızla

«تَذْكِرَةٌ» kelimesinin gişeden alınan Türkçe karşılığı	B İ L E T
«فَنُّ الْأَبْرُو» tamlamasındaki su üzerine resim sanatı	E B R U
«زَخْرَفَةٌ» kelimesinin süsleme anlamındaki eş anlamlısı	B E Z E M E
«خَطَّاطٌ» kelimesinin karşılığı olan güzel yazı ustası	H A T T A T
«الصِّينِيّ» kelimesiyle ifade edilen geleneksel seramik sanatı	Ç İ N İ
«مَعْرِضُ الْكِتَابِ» tamlamasında fuarı düzenlenen basılı eser	K İ T A P

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:
TEZHİP

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Dil bilgisi kartındaki «اَلْفُنُونُ الْيَدَوِيَّةُ جَمِيلَةٌ» cümlesini Türkçeye çevirerek sıfat ve haberin neden «ة»

İncelenen İsim Cümlesi	Dil Bilgisi İpucu
اَلْفُنُونُ الْيَدَوِيَّةُ جَمِيلَةٌ	اَلْفُنُونُ → Akılsız Çoğul
المبتدأ + الصفة + الخبر	Sıfat ve haber sonu: ـة

«El sanatları güzeldir.» Akılsız çoğul (اَلْفُنُونُ).